

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ES KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:	
Égész évre	4 ft
Fel évre	2 "
Negyed évre	1 "

Felétős szerkesztő: **Fehér János.** Főmunkatárs: **Révész Lajos.**
 Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.
 A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőségbe, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt. ezenfelül minden megkezdett szög 50 krral több.
 Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Lentus Irgénység” és a „Magy. Távir. Irod.” hirdetés irodája Budapest, Grantos-utca 1. szám.

Ezredéves kiállítás.

Általános áttekintés.

Nem akarjuk elsielni a dolgot és ez okból nem bocsátkozunk a kiállítás részleteinek ismeretében, mivel a kiállítás még nincs teljesen berendezve, itt-ott hézagok tűnnek fel, sőt egyes kisebb pavilonokban még most folyik javában s 8—10 napig is eltart a rendezés munkája.

Az előttünk feltáruló nagy egész fölött azonban már megtehetjük észrevételeinket, mert, ami még hiányzik, az az összehatást alig csökkentti. Az általános impresszió, melyet a kiállítás egésze minden szemlélőben felidéz, kétségkívül igen kedvező. Összehasonlítva a millennárius kiállítást az 1885. évi országos kiállítással, kétségtelen, hogy ugy a rendezés, mint a kiállított tárgyak értéke tekintetében 11 év után a tőkélynek akkora fokára emelkedtünk, amelyre sok más nemzet csak évtizedek hosszú során át volt képes eljutni. A mai kiállítás ugy a kiállítási épületek, mint a kiállított tárgyak száma tekintetében legalább háromszorosan haladja meg az 1885. évi országos kiállítást, nem is szólva az épületek külszéről és arról, hogy a kiállításnak a történelmi csoporttal való kiegyezése egymagában oly vonzerőt kölcsönöz a kiállításnak, minővel eddig egyetlenegy kiállítás sem birt.

De a mily mértékben tartalmasabbá lett a kiállítás, nem növekedett meg ugyanazon mértékben területére nézve, miután alig másfélszer akkora helyet foglal el, mint az 1885-ik kiállítás. Ez a kiállítás legfőbb hátránya, mely annak külszéből sokat levon s az összbonyomlás jó hatását csökkenti. Az aránylag szűk tér túl van zsúfolva épületekkel s a szabadban elhelyezhető kiállítási objektummal, mely körülmény a kényelmes szemlélődést és beható tanulmányozást felettébb megnehezíti, mihez még az is járul, hogy a szűk téren aránylag igen sok a vendégelő, kávéház, tejszarnok, borozó, cukrászda, stb., melyek a kiállítási csarnokok közvetlen közelében lévén elhelyezve, az örökös zaj, tolongás, zene nem igen lehet nyűkre

azoknak, akik azért keresik fel a kiállítást, hogy annak egyes csoportjait tanulmányozzák s a kiállításban szellemi kincseket gyűjtsenek.

Némileg kárpótolnak a kiállítás ezen árnyoldalaiért azon új motívumok, melyek a kiállítást előnyösen különböztetik meg a szokásos sablontól. A történelmi kiállítás, mely a szó valódi értelmében érdekes és tanulságos, már fentebb megemlítettük; új motívum ezenkívül a kereskedelmi csoport, meg a hajózás és a tengerészet bemutatása is, mely az 1885-iki kiállításon csak papíron volt halvány vonásokban képviselve; ilyenek a sokszorosító ipar érdekes kiállítványai, végül a néprajzi kiállítás (a kiállítási falu), mely a legvonzóbb pontok egyike s megérdemelt érdeklődés tárgya.

Ezek után áttérünk az egyes főcsoportok általános képeinek feltüntetésére. Csak röviden említhetjük meg, hogy a négy első főcsoport a művészetet, a közművelődést, az oktatás- és nevelésügyet, a közegészségügyet tünteti fel. Ezek, úgy szintén a XVII-ik főcsoportot képező hadügy is, nem állvány szoros összefüggésben közgazdasági tevékenységünkkel, legyen elég róluk annyit mondanunk, hogy a kiállított tárgyak méltóan képviselik Magyarország kultúráját, közegészségügyét és honvédelmét.

Kiválóan érdekes a kereskedelem-, pénz- és hitelügyi csoport, melynek csarnoka a tavat átszellő hid közvetlen közelében, feltűnő ponton emelkedik s külsőleg főleg különbözik a kiállítás más épületeitől, mivel az egyetlen, mely a XV. században divot, rövid életű magyar reneszánsz építészeti stíljét tünteti fel. A pénz- és hitelügyi kiállítás mikénti rendezéséről, illetve közgazdasági működésünk ezen fontos ágazatainak kellő feltüntetéséről annak idején hosszabb eszmecserét olvastunk a Magyar Pénzügy hasábjain, melynek folyamán számos praktikus eszme merült fel. Sajnos, hogy a bizottság ezen jó eszmék egy részét figyelmen kívül hagyta s nem tért el azon álláspontjától, hogy a pénz- és hitelügyi csoport főobjektumait a táblás kimutatások képezzeék. Ez okból a csoport nem eléggé életteljes, nem eléggé vonzó s a tanulmányozás céljának is csak részben

felel meg. Mindazonáltal, úgy ezen, valamint a kereskedelmi csoport sok érdekes látni valót mutat fel.

A mezőgazdasági csoport számos alcsoportra különül s kiállítványai a nagy mezőgazdasági csarnokban, továbbá a dohány, selyemtenyészési, tejgazdasági, kertészeti, borászati, műpéteészeti és halászati pavilonokban, végül az állatkiallítás területén helyezvék el.

Az erdészet és vadászat körébe tartozó kiállítványok nagy részben az erdészeti csarnokban, kisebb részben a mezőgazdasági csarnokban, 2—3 magánpavilonban és a szabadban vannak elhelyezve. Az erdészeti kiállítványok örvendetés tanúságot tesznek az e téren elért haladásról s bizonyítják az erdészeti törvény kedvező hatását.

A gépipar nagyszabású gépcarnokban van elhelyezve s 266 kiállító tanuskodik ezen iparág fejlődésének meglepő méreteiről, kik közül nem egy eredeti, ötletes találmánnyal lepi meg a szakértőket.

A bányászatot és kohászatot 271 kiállító képviseli s mutatja be a modern technika vívmányait. Sóbányászatonk kiállítványai is méltán igényt tarthatnak a szakértők elismerésére.

A közlekedés, hajózás és tengerészeti kiállítványait feltűntető főcsoport kétségkívül egyike lesz a kiállítás legtöbb vonzerőt gyakorló színterének. A tengerészeti csarnokban az ország lakosainak legnagyobb része előtt merőben ismeretlen kiállítványokban gyönyörködhetünk, míg a posta- és táviró-intézet külön pavillonja ezen intézmény európai színvonalra emelkedéséről tesz tanúságot.

A tulajdonképeni ipari kiállítás több főcsoportra oszlik, ezek: az építési ipar, agyag- és üvegyipar, fa-, bútort- és dekoratív ipar, bőr-, fonó-, szövő- és ruházati ipar, papír- és sokszorosító ipar, ötvös ipar, vegyszeti ipar és élelmi cikkeket előállító ipar. Ezen iparágak körébe tartozó kiállítványok részint az 1885. évi országos kiállítás idejéből fenmaradt nagy iparcarnokban, részint más speciális csarnokokban és nagyszámú magánpavilonban vannak elhelyezve.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Nem lehet . . . !

Elbeszélés.

Irlta: Révész Lajos.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

— Nos, miért néz rám olyan szigorúan? Haragszik talán, hogy na is megzavartam magános sétájában? Mondja, haragszik?

— Talán haragszom, Maria kisasszony; talán örvendek; de lekem harmoniaja minden esetre meg van zavarva.

— Általam? . . . És olyan naivsággal, olyan veleszületett kacérsággal nézett a szemben álló sapadt fiatal emberre, hogy ennek arcát nyomban pirosra festette a szép szemekből felé aramló viilamos lang.

— Igen, általa! felelt bizonyos dacos határozottsággal a kérdeztet. Igen, maga által, Maria kisasszony! Kértem az Istent, hogy ne adjon alkalmat ajkainak a megnyilatkozásra s mégis, örvendek, hogy végre beszéni kényszerít.

— En?

— Igen. És most már elmondom, hogy leték óta sajog a szívem, hogy velem, szegény nevelővel ilyen kegyetlen jateköt űz.

— En . . . ?

— Igen. E kis falu unalmában nincs semmi, ami

vel úri passzióit kielégthesse; rántam akadt meg tekintete, mint valami újtába vetődött kis tascón s kész az unalmát előző szórakozás: játszunk egy kissé ezzel a fúval! Amig valami érdekesebb szórakozás kínálkozik.

— Vámos!

— Ne ütődjék meg Maria kisasszony, hogy ilyen nyersen, ilyen durván adom tudtára, hogy tisztán látom a jatekot, melynek tárgyaiva méltóztatott választani. Ne akarjon tiltakozni, ha megmondom, hogy nem tekintem az unalom kényszerítőből fakadó úri passzióinak egyebnék, hogy hetek óta nagy leleményességgel kutatja fel, merre bolyong öcsésének nevelője, csak hogy ilyen, vagy olyan ürügy alatt szóba álljon vele s mesteri taktikkal oda kényszerítse, hogy az ön íránt tartozó kötelei tiszteletéről megfeleljezzék. Ha ez volt a célja Maria kisasszony, ime, elérte célját.

— Ez nagyon fáj Vámos! Ez nagyon kegyetlen! És az ímént olyan játszi leányka ajkai megremegtek a belső izgatottságtól.

— És azt hitte, nekem nem fáj, hogy ilyen jatek tárgyaival kellett magamat tudnom? Azt hitte, nekem nem fáj, hogy alárendeltségemet ennyire érezette velem? Oh, ha az én nyereségem fértatlan, kegyetlen magával szemben, mennyivel kegyetlenebb a maga jateka. Mi lett volna, ha az én fegyelmzett öntudatom óvatosságra nem int? Ha vakon rohanok a ragyogó látszat után? Ha a maga jatekát komolyan veszem s engedelme szíve-

met elmerülni abba a bűvös-bajos tengerbe, melyet egy csalóka délibáb festett elem? Mi lett volna akkor? Mi?

Hogy e kérdésre nem kapott feleletet, folytatta a lába jött férfit a beszédet:

— Oh, a maga jateka sokkal kegyetlenebb Maria kisasszony! Még akkor is kegyetlenebb, ha nem számít arra, hogy kinevessen, ha lángra gyujtott. Mert nem vette figyelembe, hogy a maga jateka egy egész élet boldogságát zárhatja össze; mint a pajkos gyermek valamely beces drágaságot. Meggondolta e, hogy mi lesz belőlem, ha a maga jatekának hiszek?

— És maga meggondolta-e Vámos, hogy mit kell a maga szavai alatt az én lelkemnek átélnie, ha nem játszottam magával? Ha nem unalmam elűzése céljából és nem úri passzióból keresem hetek óta az alkalmat, hogy a maga közelébe juthassak, hogy szavát hallhassam, — hanem azért mert szeretem.

— Maga? Engem?

— Én, magat! Szívem másként festette ki e jeletet köztünk. Édes örömmel képzeltem el, mily gyönyör lesz e szót a maga ajkáról hallanom. A maga kegyetlen szavai kényszerítettek, hogy én mondjam ki, mert súlyos vádjait nem tudom másként elhárítani, mint az igazság bevallásával. Nos, meggondolta-e, mit kellett nekem e kegyetlen vádak hallatára szenvednem?

Vámos László meghajította fejét e teljesen vártalan fordulatra; büszkesége elvesztette a talajt, melyen olyan erősek érezte magát; feltevesse összeomlott e

Végül a házi ipar és a néprajzi kiállítás főcsoportja zárja be a kiállítványok hosszú sorát. A házipar kiállítás külön csarnokkal bír, melyben 349 kiállító állított ki. A kiállítók száma e szerint elég nagy, de a kiállítványok csak részben felelnek meg azon várakozásnak, melyet 8—10 év előtt a házipar fejlesztéséhez fűztünk.

A néprajzi kiállítást, — mint már említettük — a falu képviseli. Ez templomból, óvodával kapcsolatos népiszkolából, községéből, kórházból és 24 lakóházból áll, mely lakházak udvarain a gazdasági épületek sorakoznak. A házak az illető vidéken bíró szokásnak megfelelően vannak berendezve, a népviseletet pedig felültelettel viasz-bábok, egyes házakban élő alakok mutatják be.

Az „ülő század“.

— Egészségünk érdekében. —

Szadunkat elnevezték a felvilágosodás, találmányok, alkotmányosság századának, nihilista- és több e fele századnak. Legújabbban egy német író, a századot jellemző elnevezések sorát még egy jelzővel töltötte meg. Elnevezte a jelen századot ülő századnak.

Egy korban sem ült annyit az emberiség, mint a XIX. században. Legszemből gyermekkortól kezdve óráig ülünk a padban, sokan az eszmetemi tanulmányok ideje alatt ismét csak ülnek; ülünk a bureauban, a comptoirokban, a hivatal-szobában, mint tudósok az íróasztal mellett, mint tanítók, tanárok a cathedrán; ülünk evezik, évtizedekig, egész életen át, míg végre fáradt testünk egy napon összeesik és — örök nyugalomra elhelyeztetik. Egy ülő század gyermekei vagyunk!

A folytonos ülés nem előnyös sem testünk, sem szellemünk természetes kifejlődésére. A sok ülés káros befolyást gyakorol a vérkeringésre, a táplálás processusára, lomhák és bágyadtakka tesz, vértörődököt okoz és általában az életműködést hátráltatja, akadályozza, sőt károsítja is.

A rendszeres tornázás legelőnyösebb befolyást gyakorol a táplálkozási szervek tevékenységére és a vérkeringésre.

Ez igaz állításból folyólag sok betegségnek elejét vehetjük a rendszeres tornázás által és pedig:

1. Ha csak ülő élet-foglalkozásban vagyunk anélkül, hogy izmainkat tevékenységre serkentőnk, a vértömeg vesztel, megakad, hiányos lesz az anyagcsere és végre chronicus bajok: gyuladások és belső szervek elfajulása áll be (görvélenség, sapkór, vérzegység, hypochondria, melanchofia, migrain, gyomorkatharus, gyomorgörös, gyomorkeményedés stb.)

2. Senki sem tagadhajtja, hogy a tornázás leginkább és legelőnyösebben erősíti az izomrendszert.

Az izmok erősítése által elháríthatjuk az ideghajlók, a gyomorgyengeségeket, az altesti bajokat, az izomremegést. A megbetegedések visszavezethetők a szűkmelegre.

A túlságos nagy hajasodásra (kövérségre) való hajlam ellen is az izom munkája a legjobb soványító gyógyszer; 8—10. órai izom-működés által 1 gr.

zsírt használunk el és ha az izom-működés folytonos, a zsírt elvesztjük.

3. A tornázás sok betegség ellen véd a nemes szervek harmonikus kifejlődése által.

A sok közül álljon itt egy eset.

A tüdő mely lélekzetvételén kúpalakulag terjed ki. A kúp csúsa felele, alajja felele van irányítva. Önkénytelen mozgással (alvással, rendes lélekzésnél) a tudónek csak az alsóbb része terjed ki; önkéntes, mely lélekzésnél ellenben a csúcsos is kitágulnak. A tüdőre is az, az a mi minden szervre nézve bebizonyított tény, hogy t. i. ha hianyosan vagy egyáltalában nem működik, nincs használva, idővel elpusztul. A tüdőnél többnyire a csúcsoknál kezdődik az aszkór. Ezen tüdőbajnak különösen az irnokok és szabok vannak kitéve, tehát oly emberek, kik folytonosan ülőhelyzetben foglalokznak. Tavol van ellenben azoktól, kik másznak, (hegymászók), futnak, vezényelnek. A tornázással a máso-szerek és a korlat azon szerek, melyek az aszkór (a tüdővész), ellenszeri.

4. Elejét vesszük sok betegségnek a test edzése által. Itt is a tornázás jelentékeny szerepet játszik, különösen ha szabadban történik és torna-kirándulásokkal van összekötve.

A tornagyakorlatok gyógyhatása tekintetében a régi és újabb idők minden orvosa egyetért.

Csak a rendszeres tornázás által fog a test az erő oly magas fokára fejlődni, mely forrasava lesz a zavartalan egészségnek. Ez által meg lesz adva a lehetőség, hogy a testet egészségesen és épen leedsz életkorunkig fentartsuk és a meggyengített organizmust újra felélesszük!

Hat csak a tornázás által lehet a test állandó egészségét fentartani? Hatarozott igennel kell válaszolnunk; mert minden egyéb testi foglalkozás a testet többé-kevésbé egyoldalulag képezi és csak oly tevékenységet fejt ki, melyely csak bizonyos számú és nem az összes izmok erősítésnek. (A kovacs ritkan melibeteg, de szenved lábajokban).

Ezek alapján állíthatjuk azt is, hogy a tornázás visszahat a szellemre is.

Tény, hogy az, ki a vértolulásokat az agyra, szívre, tüdőre megakadályozni, alsós mellet és könnyen lélekzeni, a gyomort és az alsó testet tevékenységre serkenteni képes, ki jól formált csontokkal rendelkezik, a szív elhajlásodásból eredő ajuladásoknak nem ismeri, az jól fogja magát erzeni, és zavartalan, vidám-kedélyű lesz. A testi jó érzés hat humorunkra.

De hat kerdezheti válaiki: mi köze a szellemnek a nyújtóhoz, az ugrashoz, a lendülésekhöz stb? Igen sok köze van.

A tornázás figyelemhez és pontos megfigyeléshez szoktat. Minden ugrás és mas szeren végzendő gyakorlat kivitele különböző faktorok eredménye. Hogy pl. az ugrás helyes legyen, kell, hogy az iramodás és a felugrás energiaja, a repülés alatti testtartás és leugrás bizottsága együtt közreműködjenek az egész kivitelére; arra, hogy helyesen megítélhessük az iramodás tavolságát pontos megfigyelésre van szükségünk. Erre van szükségünk más tornagyakorlat kivitelénél is, tudnunk kell a módját, el kell találnunk a fogást.

— Nem játékból, de lelkem minden odaadásával, szívem összes hevével szeretem — — — s ne legyen többé olyan kegyetlen hozzám edes László! — Azzal hevesen átolelte, ajkát ajkához forrasztotta s futva rohant ki a park nyílt térségén keresztül a kastély terrasszának. Ott hangleve az erkölcsi alapjából kikököntent ifjút a maga tépelődésének martalékául.

Oh, bar e rendkívül nehéz pillanatokban lett volna mellette. Bár segítette volna lelket a tépelődés iszonyú útvesztőjéből a helyes útra találni. De az ő megriasztott lelke is kereste a magányt — s itt kezdődött soruk tragodiaja!

Vamos László visszatérve szobájába, magára zárta az ajtót, leült íróasztala melle, s elmerült gondolataiba olyan mélyen, hogy nem hallotta meg az ebedre hívó harangszót; nem vette észre, hogy teljesen besötétedett; — mert az ő lelkeben is végtelen sötétség tamadt, melybe hiába iparkodott bevilágítani szívének lángolásával. Nem sikerült neki. Sehogysem sikerült neki.

Az a fölvetés, melyet belé diktált az ő szegénységében is buszke onérete, hogy t. i. jateköt üznek vele, semmivé lett az imént átél edes percek alatt. És megzavarta az a soha nem is remélt boldogság.

Hiszen szerette, régen szerette Taubinger Máriát, a dúsgazdag gyaras leányát s nappalaink úgy, mint éjeleinek minden szabad percében valósággal kéjelgett abban a tudatban, hogy végtelen szerelmének a mártírja. És most, mikor a kit olyan elérhetetlen magasra helyezett a maga szegénysége tudatában, önként kínálta meg szerelmével, egész erkölcsi alapja megrendült.

A tornázás megtanít arra is, hogy olyannak tekintsük a világot, a milyen valójában, s ne fussunk az elérhetetlen ideal után.

A legmerészebb gondolat-menet sem segít fel minket a nyújtóra, hanem igenis egy felbilézés, egy kimért felhúzdás, egy gyors felendülés. Fantáziánk legmerészebb menő szarnyalása sem röpt át az ugró-szinóron, hanem csak a kiképzett és kellően alkalmazott erőnk. Ellenfelünket hősenként földre nem teríthetjük le, de igen úgy, hogy megmarkoljuk, műförtben megforgatjuk és labaról levezsük. A szereken való gyakorlatoknál azon meggyőződésre jutunk, hogy erős akararral, izmaink erősítésével derék munkát vagezhetünk és ha gyengébbek is vagyunk, következetes erőkitéjjel nagy akadályokat győzhetünk le. Erőnk és ügyességünk nagyobbnál fog; világnézetünk ezalatt is corretebb lesz. Bátorságunk és önéretünk fokozódni fog és öntudatunk szertelen könyvései helyett biztosság erősödik meg bennünk a világgal és az étlet szemben. A sokoldalú tornagyakorlatok gyors megmondolashoz szoktatnak, mi által sok tévovazástól és tépelődéstől szokunk le.

Mindezek egyuttve emelik erkölcsi erőnkét, emelik bennünk az intelligenciáját.

A testgyakorlás nemcsak a testi erő, — hanem a lelki erő is növeli. Ezt hangzattala legújabbban belügyminiszterünk.

Év folyamán mindszűrűben hangzattatták napi lapjaink is a testgyakorlatok égető szükségét és nagyobb elterjedését.

Ülő századunk vége felé kezdik észrevenni minálunk is, hogy a sok ülés egészségügyünkre rossz befolyást gyakorol; belátjuk, hogy több mozgast kell végezünk, hogy a tornázást mint egyikét a jelenkor legszükségesebb és legelőnyösebb atalakítási eszközeinek kell tekintenünk.

A. T.

H I R E I N K.

— Dr. Rimely Károly püskök úr ő méltósága, egyházmegyéje papságának nyugdíj-alapját, a sajátjából 10,000 forint gyarapította.

— Az új országház díszítéséhez a beszercebányai erdőgazdagság 2200 méter hosszú fenyőkoszorúval járult.

— A nyitrai megyei magyarérzelmű luteránusok május hó 31-én magyar istentiszteletet rendeztek Póstyében. És jölehet eredetileg csak a nyitrai megyei mintkét felekezeti protestánsok számára volt tervezve az istentisztelet, részt vettek azon Pozsony-, Nyitra-, Trencsén-, Liptó- és Zólyom-megyékből is. Déléltől tizenegy órákor kezdődött az ünneplés istentisztelet a fűrdő újonnan épült fényes kurszálonjában. A pompásan díszített teremben a pozsonyi theol. énekhar pralludiuma mellett félóráig tartott a gyűlekezés. Az ünnepi beszédet Masnyik-Endre dr., a pozsonyi ág. ev. theologiai akadémia igazgatója mondta, s magas szarnyalású, hazafias beszéde alatt a jelen volt, saját egyházából származott magyarság szeme könyekkel telte meg. Azután Stompf László pozsonyi akadémiai tanár végezte az oltári szöveget. Az isteni tisztelet végeztével a közönség a Szózatot énekelte, s a templomi ünnepeket az úrvacsora kiosztása fejezte be.

— Kerelem. Tisztelettel kérem ez úton is a M. T. E. Turóc Osztályának tagjait, hogy az ez évre szóló tagsági díjakat, esetleg a hátralékot is, hozzám

szóra: szeretem! És két égető könyösepp csurgott végig arcán, a szövegnek két nehéz könyöseppje, hogy ennyire megbántotta, akiért szíve olyan örületes vágygally égett.

A leány odalépett egészen a férfi elé, bal kezét vállára téve, főnézett rá és megkérdezte:

— Játékban hiszi-e még mindig? Vagy megvet-e bátorságom?

Felület helyett átülcsolta két karjával azt az edes gyermeket, magához szortotta szívének minden hevével s szíva edes ajkát önélelt boldogsággal — mint már annyiszor álmaiban.

Hosszú, néma volt a két szerető szívének ez egymásba olvadása. Aztan, mikor a rájuk szakadt boldogság pillanata elröppent, kibontakoztak egymás ölelé karjából s úgy maradtak szemben egymással, mint két pajkosagyon ért gyermek.

Aztan elindultak hazafelé szótalanul; félve s keressve az alkalmat, hogy egymás közelébe simulhassanak. Szíveik lázas dobogása hangosan beszélte e nagy csendben és olyan boldogságot árasztott rájuk e némaság, hogy talán soha ez életben olyan boldogok nem lesznek többé. A leányka keze öntudatlan tévedt a mellette haladó kezébe s így haladtak — kézen fogva — semmi masra nem ügyelve, csupán azt a tündérreget halgatva, amelyet telj szívek egymásnak eldobogott.

Mikor a park árnyas részének végéhez jutottak, a leányka megállt s oda fordult meg egyszer az ifjához s mindkét kezét megfogva így szólt:

Amig azt hitte, hogy a nagyúri leányka játszik vele, ropant eröket éreget magát s képes volt a szívét emésztő lángos gondosan eltitkolni, mert érezte, hogy az a törhetlen akarát, mely a korán magára hagyott árva anyyi nyomor és küzdelem arán diplomához és sokak által irgyélt fényes állashoz juttatta, képes lesz őt újabb győzelemre segíteni; arra, hogy lázongó, epedő szívet elhallgattassa, ha nem elégednek meg a neki szánt mártír szereppel.

Most azonban, mikor az a titokban annyira imádot s annyira gyűlölt leányka maga oldotta föl olyan jól megkezeztet indulatát, megjédtt szívének lázas dobogását; megremült attól, hogy nehány órára szívet engedte úrrá lenni akaratereje fölött s megfelkedezett a Taubinger házban elfoglalt állásáról.

Felébredt benne az a szegénységére buszke dac, mely annyira veszedelmes akadályon átsegítette és tépelődött, emészte az önmagát gyötrelmes kínlódással, mint egykor Heraklész, hogy melyiket válassza az előtte feltarult két út közül?

Melyiket áldozza fel? Folt nélküli becsületét-e? (Mert hiszen mennél tovább tépelődött, annál biztosabban vette, hogy a Taubinger családban soha nem tekinthető őt egynekem rendkívül ügyes szerencsevadász-nál, aki az alkalmat eszesen fel tudta használni!) Vagy szívének mélységes, e pillanatokban annyira érzett szerelmét?

Csakhogy Heraklésznek könnyű volt a választás, mert előre látta, hogy a gyönyörök útja sivar pusztá-

— e hó folyamán — beküldeni kegyeskedjének Fehér János pénztáros.

— **Az ifjúsági tornaverseny.** Június hó 2- és 3-án mutatta be a tő- és székvarosban 4800 tanuló tornászati ügyességét. A versenyeken jelen volt 5 felső és is az ifjú tornászok közül a mutatványai felett több ízben meglegedéséket fejezte ki. A győztesek arany-, ezüst- és bronzérmeket kaptak.

— **Trencsén millenáris ünnepe.** Trencsén sz. kir. város képviseletű testülete június 8-án tartja millenáris díszközgyűlést; e napon ül meg a magyar haza ezer éves fennállásának örömmünnepe. Az ünnepségek június 7-én este veszik kezdetüket a város világlágításával. Június 8-án d. e. 11 órakor a képviselőtestület a város háza nagyerőműben díszközgyűlést tart, melyet Uroszay Ernő polgármester nyit meg; *Krasznay János* Karoly kegyesrendi házfőnök mondja az emlékezésed. Délután 2 órakor népünnepe lesz a barakkörházban, hol 600 ember számára gulyást főznek s hozzá minden személy fel liter bort kap. Az ünnepi folyamán ének és tánc, bicikli- meg tornaverseny, pózmaszás, zsakfutás, tuzjáték s egyéb mulatságok követik egymást. S hogy az általános örömmünnepek a szegény ember lelkületében maradóan emléke maradjon, a város több szegény iparoslegénynek és tanoncban útköltiséget fog utalványozni az ezredéves országos kiállítás megtekintéséig.

— **Nemzeti színeszet.** Május 31-én s június 1. és 2-án kellemes szórakozást nyújtottak az itteni magyar közönségnek *Kömléy Gyula* és *K. Tarnay J.* a kassai színház előkelő tagjai. A tavaszi időzék nem kedvez ugyan a színi előadásoknak, mert kik a szabadban óhajja tölteni az esti kellemes órákat, mégis *Kömléy-ék* meglehetesen elégedve azzal a pártolással, melylyel az itteni közönség felkarolta őket; de az is igaz, hogy a jeles színesz és kiváló énekesnő, úgy egyenlően, mint előadásai által igen kellemes szórakoztatnak bennünket. Mindjárt az első nap láttuk, hogy nem közönséges színi éreklét van dolgunk; meg is mutattuk meglegedésünket a sűrű tapsviharral, s az újrászakkal. Különösen tetszett *K. Tarnay J.* csengő hangja s kedves előadása és *Kömléy-ék* complete. A művészek innen Zsarnóczára utaztak. Kíváncsi, hogy körüljöttökben sokszor találkozzanak azzal a szívélyes fogadtatással, melylyel őket mi itt fogadtuk, s melyben itt létük alatt állandóan kitüntették.

— **Kérem.** Az iglői áll. tanítóképző intézet az évi novemberben fogja fennállásának 25-ik évfordulóját fényesen megünnepelni. Azokat a kik ezen idő alatt ez intézethez tanítványi voltak, ez ünnepélyre az intézet nevében ezenfelül tisztelettel meghívom és kérem, sziveskedjenek jelenlegi állásukat és működési helyüket velem egy róluk készíttendő Emlék-Album megszerkesztéséig végtelmebb — hacsak egy levelező lapon is — közölni s arról is értesíteni, óhajtanak-e az ünnepélyen részt venni s abban esetleg (valamely előadandó módon) közreműködni? Szepes-iglon, 1896. évi május havában *Arányi Antal* igazg.

— **Pályázat** A Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya a gömöri Szentiványi József úr által adományozott 25 forintnyi összegre pályázatot hirdet. Kívánatik: valamely középiskolai tanuló által az 1896. év nyarán tett hazai turistatúráról illetve kirándulásról leírása. A legjobb három aranyral, a második két aranyral jutalmazatik. Pályázat bármely hazai középiskola tanulójának. Pályázati határidő: 1896. november 1. A jelvényt ellátott pályaművek a szerző nevét és lakcímét tartalmazó jellegű levéllel együtt a Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya címére (Budapest. IV., Rózsás-ter. 5. sz.) küldendők be. Úgy a jutalmazott, valamint a többi pályamű

ságban vész el, míg a küzdelmek útján nyugalom és megelégedettség vár reá. Vámos László ellenben azt látja, hogy ha szerelmét engedni őrre lenni, a másik — s különösen az őnmaga — becsülséről kell lemondania; míg, ha ezt megmegtalálja, csak szíve minden vagyaról való lemondás árán teheti.

Mindképpen nehéz volt hat a választás; mindképpen kínos volt a végleges elhatározás.

Könnyű volt addig visszafojtania szerelmét, míg azt hitte, hogy szerelme tárgya sérti őt; de most, amikor tudja, hogy ez nem úgy van, amikor érezte az imádott leánya két karját nyaka körül fonódní, szívét az ő lázas kebelén dobogni s érezte ajakának utóérhetlen édességét, — most lemondani a menyországól, a mikor annak kapui feltártak előtte, egyértelmű egész jövőjének megsemmisítésével.

De viszont eltűnni azt a gyánút, hogy ravasz számítással kerítette hálojába e dűsgazdag leányt, hogy azzal a tudattal élvezze a jólétet s boldogságot, hogy nem becsülik, sőt megvetik, — oh, ez nemcsak jövőjének, de egész mulijának is teljes megsemmisítését jelentené.

Melyik utat válassza hát? Melyiket?

Egész éjjel nem bunyta le szemét.

A néma csendben nesztelenül járt föl s alá a süppedő szőnyegen s mi sem árulta el a lelkében vívott kemény harcot.

Reggel aztán készen volt elhatározásával.

(Folyt. kövök.)

közlésének jogát a Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya magának tartja fenn. Budapest. 1896. Aprilis 16. a Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztályának nevében: dr. *Marinovich Imre*, titkár; gróf *Telcsí Géza*, elnök.

— **Juniális.** A pribóci túzóltó-egylet június 14-én, a pribóci cserfaljában juniális rendez. Kivonulás d. u. 2 órakor. Kedvezőtlen időjárás esetén a mulatság június 21-re halasztatik. A talp alá való Csonka Pali zenekara fogja szolgálatni. Adakozások az egyület javára köszönettel fogadtatnak.

— **Az elítelt Zaymus Romuald.** Bicsicező község r. kath. plébánosának azt a levelét, melyet egy környezőnek írt, közöltük volt annak idején. Abban a levelében a plébános erősen utasította vissza a magyar átiratoknak reá való erőszakolását. A környezőnek és előjárónak szabaddelviselését zsarnokának jellemezte. Ezért gyűlt meg a baja Zaymusnak utólag a kir. ügyészséggel, melynek elvitányára az 1894. évi 33. t. c. 94. §-ába ütközött kihágás miatt vad alá helyezettett. A zsolnai kir. jászabiróság a bicsicei plébánost május hó 20-ára maga elé idézte s a kihágatlanság után 14 napi elzárásra és az 1892. évi 23. t. c. 3. §. szerint meghatározott célra fordítandó s behajthatlanság esetén 4 napi elzárásra átváltoztatandó 100 korona pénztámlapre ítélte, azzal, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után az eljárási szabály 43. §. alapján a nyitrai egyházmegye püspökéhez áttették.

— **Alaptalan vad,** hogy a kiállítás bejáratá díjon felül még hétéznap 50. vasárnap 30 krajcár, még minden kiállítási pavillon megtekintéséért külön díjat kell fizetni. Külön díj csakis egy némely a kiállítás területén elhelyezett látványosság megtekintéséért fizetendő, e látványosságok azonban a kiállítással voltaképpen semmi összefüggésben nincsenek.

— **Tanügyi kongresszus.** A II. Országos Egyetemes Tanügyi Kongresszusra a jelentkezési határidő június hó 12-é. A tagsági jelentkezések Mauritz Rezső főreáliskolai igazgatóhoz (Budapest, Lovag-utca 18.), egyéb tudakozások a kongresszus elnökségéhez (József-közt 8.) intézendők. Kedvezmények: A rendező-bizottság vas-utú jegyeket eszközöl ki feláron. A 400 forintnál több fizetéses nem bíró néptanítók, tanítónők és kisközelgők ingyen utazhatnak a kongresszusra is. A vasúti igazolványokat a tagok a kiállítás igazgatósága után követlenül, vagy a rendező-bizottság közben járására fogják megkapni. Tömeges társas-lakások 32 kr. napibér mellett kaphatók. Elkülönített fülkés lakások egyes családok részére személynként 50 krajcárért. Kedvezményes étkezésről szintén gondoskodva van. A kiállítás igazgatósága a rendező bizottság által 5 jegyből álló füzeteket öt korona helyett két koronaért fog a tagoknak rendelkezésére bocsátani.

— **Bérléjgyekek a vidékiek számára.** A vidék nagyobb városaiól, legfőképp a főváros-hoz közel eső városokból, valamint olyan helyekről, amelyek gyors és közvetlen vasúti összeköttetésben vannak Budapesttel, már eddig is számos kérdésökösde érkezett állandó kiállítási bérléjgyekek dolgában. Azok a vidékiek, akiket a dolguk vagy az érdeklődésük majdnem minden héten néhány napra Budapestre hoz, a kényelem és a takarékoság szempontjából is óhajtanak állandó érvényességű jegyekkel bírní, de nagyon természetesen méréskeltek aron akarnak hozzájutni, mint a budapestiek, akik szünet nélkül, mindennap használhatják bérléjgyekeit. Ezeket a máltányos és igazságos kívánásokat látva, a kiállítási jegyiroda (Budapest, belváros. Güzella-ter, Haas-palota) elhatározta, hogy a vidék számára is ad ki állandó, a kiállítás egész tartamára érvényes bérléjgyekeit s ezeket azonnal meg is küldi bárhová, ha a szükséges arcképet és az összeget beküldik. Mivel a vidékiek nem használhatják jegyüket olyan sürűen, mint a fővárosiak, a jegyiroda ezeket a jegyeket fele aron adja, még pedig a huszforintos állandó bérléjgyet tíz forintért. 12 évesnél fiatalabb gyermekeknek a bérléjgyet 5 forint 50 krajcár. A összes állandó kiállításokra érvényes állandó bérléjgyet a jegytulajdonosok számára 2 forint. Ezek az állandó jegyek sokféle szempontból ajánlatosak a vidéki közönségnek. Elsőben a bérlők bárhol bérléjgyet a kiállítás területére, meg a napi jegyekkel jövők csakis a tounripusé-ken keresztül mehetnek, ami néha nagy idővesztéssel jár. A bérléjgyeknek nagy előnye az is, hogy a jegytulajdonos bármikor kimehet és újra visszamehet a területre, anélkül, hogy hosszadalmas jegyváltással és varakozással kellene az idejét tölteni. A bérléjgyeket személyesen, vagy level útján is meg lehet rendelni.

— **A magyar föld jövedelme és adójáról** figyelemreméltó tanulmányt ír Bálint Imre a Magyar Gazdaszövetség folyóiratá, a »Magyar Gazdak Szemléje« majusi számában. Kimutatja hogy 1867-ben a földadó még csak 22 millió volt, 1890-ben már 36 millió, dacára, hogy a nyestermenték arra folytonos hanyatlásban van. Ez árhanatlas közel 40%, míg a földadó emelkedése 6%. A közterhek tehát a mezőgazdaság hanyatlásával szemben félelmetesen emelkednek. Az állattenyésztés, igaz, nagy emelkedésben van, de ezt az emelkedést is jelentékenyen ellensúlyozzák az állati betegségek, melyek már is milliókra rugó károkat okoztak. Tekintetbe kell venni a filokszéra pusztításait s az elemi károkat is. Ugyanazért helytelennek tartja, hogy az osztrák kvóta-bizottság a föld adózó képességet a befolyó adóösszegekből állapítja meg. A folyóirat egy másik cikke »Wekerle mint agrarpolitikus« cím alatt a volt miniszterelnöknek egy

hírlapi cikkével polemizál. A »Neue Freie Presse«-ben jelent meg. Wekerle a föld értékelmelkedését várja az aranyvaluta-rendszertől, holott éppen Németország, Franciaország és Anglia — amelyeknek pedig aranyvalutája van — panaszoknál leginkább a mezőgazdaság hanyatlása miatt. Abban igazat ad Wekerlének, hogy »a magyar politikát a közeljövőben Magyarország mezőgazdasági érdekei kell hogy uralkják«, de akkor a mai mezőgazdasági politikának irányt és célt kell változtatni, a gazdasztyálynak pedig érdekei védelmére szervezkednie kell. Érdekes a folyóiratnak az a cikke is, amelyben Clair Vilmos ismerleti József főherceg uradalmát, azoknak történetét és gazdaszty viszonyait. A gazdaszty válság és a buza árhanatlas Magyarországon címmel hosszabb tanulmány folytatódik, mely a többi közt a versenyállamok termelését, a termelés olcsóságát, a védvámokat és vámszerződést, kivitelünk megoszlását, buza-termelésünk jövedelmezőségét stb. behatóan ismerteti. A közlési hitelszövegezetekről megtudjuk, hogy azok immár az egész országban el vannak terjedve. 1895 évhez 317 szövetkezet volt, 63.220 taggal, 125.856 üzletrezzel, 3.332.937 frt értékben, az emelkedés 1894. évhez képest 31.490 tag, 60.517 üzletrezzel, 1.501.835 frt értékben. A vállalkozásoké 8.892, 4.813.750 frt. a könyvelőkösönöké összege 2.199.318 frt. A központi pénztárat Budapestben közel 5 millió hitelt nyújtott már eddig a szövetkezeteknek, a melyeknek összes vagyoná 7.18.105 frt. Érdekes eredmény a szövetkezeti rendszernek, hogy a takarékbetétek értéke hat év alatt tizenkétszeresre emelkedett. Végül a román pénztáratokról talalunk a folyóiratban megdöbbentő kimutatást. 1893-ban még csak 28 ilyen pénztárat volt 1774 millió alapítókével, 333.640 frt tartaléklappal, 9.330.857 frt betétével. Ma már 45 pénztárat működik 2.370.444 frt alapítókével, 591.550 frt tartalékkal s 10.722.538 frt betétel. A »Magyar Gazdak Szemléje«-t a Magyar Gazdaszövetség (Budapest, Köztelek) tagjai ingyen kapják. Évi tagdíj 6 frt.

— **A Kathreiner-féle Kneipp-mulátak**ával mindinkább általánossá válik, főleg mint a bakkavé pótléka és örömmel konstatalható, hogy az az egészséges hazai termék napról-napra jobban téri hódít a családok rendez szűkségeit közt. Sőt a Kathreiner kávé már tisztán, tehát bakkavé nélkül is használják, ami úgy az egészségeknek, mint a háztartás költ ségeinek javára szolgál. Ha igaz az a régi mondas, hogy ami jó, az minden előítélet és minden elfogultság dacára is utat tör magának, úgy az most imélt fényesen behoznyott. Hogy azonban ez a malátakavé oly gyorsan és oly általánosan elterjedt, úgy a családoknál, mint a legutóbb nyilvános intézetben, az bizonyára nagyban köszönhető azoknak a felvilágosítottoknak is, amelyek tekintélyes és tapasztalt orvosok éppen az utóbbi időkben nyújtottak a bakkavé artalmas hatásáról. Az az általános tapasztalat, hogy az egészségre nézve oly gyakran hátrányos hatást Kathreiner-kavé hozzátétele által meg lehet akadályozni, anélkül, hogy a megszokott és kedvelt kávéviz szenedve, megkönynyítette a mindennapi kavé készítésében ezt a változást, ami hazai iparunk és mezőgazdaságunk szempontjából is igen örvendetesnek mondható.

Irodalom.

A Kertnek folyó évi június 1-én megjelent 11-ik száma, a következő érdekes cikkeket hozta: *Konyha-kertészet*: A torna- s a spargatermelés szakmában kifejezve. A paradicsom nagyban való termelése. Miért magzik fel a saláta? — *Gyümölcsészet*: Hortensia királyné. A cseresznye. A ribizli bogoyojának feldolgozása. — *Diszkrétészet*: Adalék a szép faállag ismeretéhez. A Cydonia japonica. A ginkgo-fa történetéhez. Rózsakedvelők figyelembe. — *Lugas*: A szőlők permetezése. — *Gép- és eszközleltár*: A földi-éper praktikus érlelése. — *Rovartan*: Védekezés a zsiszik ellen. Növény pusztító rovar. A fiatal fak megvédése a hangyaktól. Ószi barack fák védelme a fagy ellen. Petróleum-oidat mint rovarirtó. A cseroborg pajorok ellen. Védekezés a levéltetvek s hangyák ellen. — *Tárca*: Majusi harmat. — *Faiskola*: Hogyan kell a Platan, Umus és a Betula fafélék cseméjét tenyészteni. Ha sok Conifera magvesztést kívánunk, minő vetési eljárás kell követnünk? — *Hírek*: Adakozás Berecki szobrára. Nemzetközi gazdasztykongresszus. Rózsainnég, Fagyos május. — *Apró szakközlémények*: Salátamag termelés. Melyen ültetett gyümölcsfák. A cseresznye és meggy értartása. A téli takarót egyszerre eltávolítani. A szél által összekuszált ugorika növény. Superior Palmetto spargá. A tanóves előmozdítása végett. Hogyan lehet spargát jól eltetni? Egy óriás rózsafa. Mimulus, az alkalmas virág árnyékos helyekre. A beszercei szilváfa. — *Millenniumi ügyek*: Második időleges kertészeti kiállítás. Millenniumi fak ültetése. Junius havi teendők.

A magyar nemzet története. A »Atheneum« r. társaság kiadásában megjelenő. A »magyar nemzet története« című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) 69., 70. és 71. füzetét megjelent, melyek Fraknói Vilmos dr. »A Hunyadyak és Jagellók kora« nagy-szabású monografiájának, a vállalatban a negyedik kötetnek, folytatását képezik. A tudós szerző Hunyady László kivégztetésének és V. László halálának körülményeit nagy részletességgel és a köztudatban elterjedt félfogalmak ellenében kimutatja, hogy V. László a pestisestűt járványának esett áldozatul három napi betegsége után és nem mérgei által ölték meg. Ezután megkezdte Fraknói Vilmos a hazmadiki könyvet, »Hunyady Matyas király« dicsőségese uralkodásának történetét, melyben Matyas királyla választásától kezdve Matyas király-

nak a pártútkokkal, a császárral és a törökökkel folytatott küzdelmeit írja le a csehországi háborúig halad. Ennek a Mátyás király korának legvirágzóbb történetírója Fraknói Vilmos dr. és ebben a munkájában nagy tudását, fényes történetkritikai tehetségét és klasszikus stílusát egyaránt ragyogtatja. Leírásai olyan közvetlenségrel tárják elénk ennek a dicső korszaknak történetét, hogy annak szereplői és eseményei mintegy megelevenednek előttünk. Az élenk leírast ezen kívül erre a korszakra vonatkozó számos képes ábrázolat is emeli, a melyeknek nagy része ezuttal jut először a nagyközönséghez. Így mindjárt a 69. füzethez Schedel krónikájából »Róma középkori lát képe« és a párisi Dreyfuss-gyűjteményben őrzött eredeti után »Beatrix királyné ifjokori mellszobrának fénynyomata«, a 70-ik füzethez pedig Matejko Jánostól a Magyar Nemzeti Múzeum képtárában levő »A várnai csata« olajfestmény pompás színyomata, valamint a velencei állami lelvártárban őrzött eredeti után »Mátyás király 1478. október 28-án IV. Sixtus pápához intézett levelének« sikerült hasonmását van csatolva. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetés negyed évre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombatban egy-egy füzetet kapnak.

CSARNOK.

Güzel madzsar kadin.

No de, akkora zsigongás! Konstantinápoly csakugyan világváros. A ragyogó kávéházban zene szól, a közönség a mellett igazi délvidéki élelenségrel francia, olasz, magyar, török és a jó ég tudná, még mi minden nyelven beszél, kacag hangosan; a nappali fényben úszó, villámvilágításos tere pedig sűrű tömegben hullámzik a nép és fennszóval, a meglepetés örömevel mondja el, mi újat fedez fel a lampionok színpompáján vagy a kontinens minden népet képviselő alakokon. Forduljunk be a legközelebbi utcába! Utcabá? dehogyan! ez a név nagyon megtisztult volna; a szűk sikátor még nagyzási hőbortba találta enni. De ha keskeny is, csak menjünk. Nincs ott akkora tolongás; csodálom pedig, hiszen olyan nagyszűrű boltok tele illatszerekkel, drága (és olcsó!) szőnyegekkkel, fűsűk, díszművek sáttóbbal, békés arccal, nardszilég turk atyánk fia üzletei, kínálják szemnek-szívnék való gyönyöreiket, hogy csak a vaknak nem telik benne öröme.

Hát, amint nézem a csillogó árúkat, épen azon törom a fejemet, hogy micsoda nyelven is kérdezzem, hogy mennyire tartják? — odaszól az egyik török kereskedő a másikhoz, csöndesen, mosolyogva: »Güzel kadin, madzsar kadin!«

Nagyon néztem, aztán elkaptam a fejemet és úgy elpirultam, mintha bakfis volnék, a kit először kérnek tanácsra. Ármanyos török ozmanlik! kérem szeretetleked, azt mondta törökül, hogy »szép asszony, magyar asszony«. Igaz, hogy mondják azt nekem minden nap magyarul is, de sohasem akartam elhinni; az én koromban, fájdalom a leggyönyörűbb termet is... hogy is mondjam, nekigömbölyödik, én pedig visszashajtom azt a boldog, azt a »jücsüz bahtli« (törökül! ropant boldog) időt, mikor nádszál termetemet, mint afféle sorduló lányt, mindenki megbámulta. A derék töröknek, úgylátszik, más az izlése.

A török izlés különben mindig tetszett nekem. Itt Konstantinápolyban is az első látogatók egyikével hittem magamat — vagy úgy! még nem mondhat, hogy nem az igazi, a nagy Isztankubán. Hanem annak miniatűr, de elragadó szép másában, a budapesti Gellert-hegy alatt, kaptam a kedves bókot. Hat látom, hogy ki hajón, ki fogaton, de bizony olyan fényes társaság gyűlt össze, hogy én egyszerű polgárgarasszony észrevételül maradok közöttük. Én ott láttam a nagy Széchenyi fiát, Béla grófot az ő irigylésre méltó, tündéri termetű kisleányával; (a bátyja, Odón, tudja mindenki, hogy az igazi Konstantinápolyban túlóltó-főpáncsok) ott volt Apponyi Lajos gróf udvarnagya a családjával; Széchenyi Gyula gróf főlovászmester a nejével, Keglevich Béla gróf és felesége; Nouri bég, török követ; a francia konzul (a neve nem jut az eszembe), Telesi Géza, Sándor és Tibor grófok, az egyik a volt miniszter; Vay Ádám grófok, egy nagy csomó képviselő, köztük a nagy Wekerle, szoval olyan elegáns világ, hogy no! — De hiszen nem ezt akartam elmondani, hanem azt, hogy mikor negyedik polgárba járó iskolásleány voltam (több mint 15 esztendője!) akkor az én Stuczi batyom (egy nevezűk a bibliai »Péter« helyett, mert nagy »stutuzer« volt, azaz dandy) javában jogszádkodott és rajongott a Budapestre vart szofkákért megtanult, könyvből (úgy a hogy) törökül, sőt még engem is tanítgatott. (És a milyen fogékony az ember feje a mi tizenegyes éves még, most is sokra emlékezem abból a »jücsüz bahtli« időből, mikor még »divane bakire« (boldonszó leány) voltam. (Jaj szedő ur, nehogy divínt nyomtasson!) Még most is tudom, hogy »dzsi-ház« hozomány, »szedszade« szőnyeg, »sive« érdeklődni, »lekerlek« kérék, »engilt« vetélytárs, »stifletstirmeke« jaj ez valami nagyon kedves dolog lehet, mert a Stuczi nagyon sokat emlegette, de nem mondta meg soha, hogy hat mi is magyarul az a »stifletstirmeke«?

De lám, ilyenek vagyunk mi asszonyok! a csevegés közepett majd elfelejtetem leírni, hogy tulajdonképpen azt a szép estét akartam leírni, a mit a Potemkinszerű Konstantinápolyban töltöttem. Mikor az a... jóízűsüldő bolto kimondata reám a szentenciát: mondom, belepírultam, de aztán összeszedtem a lélekjelenlétemet, meg a maradék török tudományomat s a barátanemmal oda fordulva, azt feleltem a török legénynek: »sterdzsima frauczir« azaz fordítsa franciára. Magokott az is nehány udvarias szót, mit tettem meg-

alkudtam egy ennalóv szép, himzett asztalterítőre. Az Olga barátiném csak magyarul suttogott hozzám: a mit a franciából tudsz, azt szegény elfelejtette. Láttam rajta, hogy ő is zíviesen vasárolna valamit, megkérdeztem az én törökömet: lakridi nemecs? beszél-e németül? tagadólag rázta a fejét, hát magam alkudtam ki az Olga férjének való, igazan jutányos, aranyhímzésű kalitkát — azaz papucset, de hiszen ez mindegy.

Féltettük a pénzünket, azért nem vásároltunk akkor egyebet. Inkább minden alkalommal, a mikor előjövünk, szerzünk valamit; már látom, hogy muszáj, mert Russo meg Szadutla Livó és Szuhami bazára csodaszép kávéelőt masinát és ezer olyan dolgot tettek a kirakatukba, a miről fogalma sincs annak, a ki Sztambulban vagy a budapesti Konstantinápolyban meg nem fordult. Nagyon csinosak az elárúsító lanyok is (kivált a Russóé-!) hanem ehhez semmi közöm.

De ne hogy azt higgye valaki, hogy ez az egész Konstantinápoly Budapestten valami üzlet. O nem az! Csak egy darab búvós kelet, az eredetileg kopár Dunaparttra varázsoló látványosság, a mi külföldön is ismert nevű Gerster Kálmánok terve alapján Debruin és Rabetz által feltalált anyagból van építve; a kivel nehézségeit azonban Konstantinápolyunk felelítésénél Hauszmann Sándor győzte le a hepe-hupás területen, a ki az időjárás viszonyosságai ellen hihetetlenül szilárd építőanyagot olyan nagy gonddal bánt el, akár az új országház évezredre szóló terményköveivel.

Az illuzió — és higgye el az »erős nem« is, hogy ez az élet legkülönb eddésége! az illuzió teljes; Gerster a tervekett egészen az ozmanlik fővaros nevezetes épületeiről másolta le. Az égbenyülő karsú fehér minaretek, az eleven de nem riktó, piros és kék csúcs, fantasztikus kupolájú kiöskök milyen eredetiek, elközülk szépek! Kar, hogy a Szofia mecset és a színház még csak »maszemb bina« (szomorú épület) még csupasz nehány fal — hja, március vége óta, csoda, hogy a város több részeit, egész utcákat, a janicsár tőr csarnokait sat. fel tudták építeni és díszíteni.

És pezsgő élet végességig. Nagyszámú dzsarije (rabszolga) sereg, izmoskaru kaidzi (hajós) csapat az utcán és csarnokokban »kavaszok« (szedő ur, nem kuvaszok; török rendőrök) festői egyenruhában, kedves fehér szamarak, eljutott komolysággal lépdelő tevék a tolongó tömegben arat »faldisz« (jós) karagör-komédiások, éneklő nérezzin — kifogy a lélekezetem még iraközben is, ha még folytatnom, hogy mi mindent kell az embernek meglátnia!

Hát a Szigetvár alatt meghalt Szuzejman ezüst menyeges azgya? Hát a panoramák, Edison féle csuda kinemeteszkop tanterem, szoborkialitás, — olasz utcai tantereltanctól, meg Danko Pista hedegűje és ének-kara? mágnesebb a mágnesnél! Faradtam, mert hát asszony vagyok és rösteltem a hűstóvel, eddéséggel kínáló kávéházakban leülni, a hajóállomáshoz indultunk. Tündéri fényben úszott a kikötő-töltésig vezető hosszú kigyózó híd (a galatai híd mása); a Duna mint valami színekkel játszó csillagtábor, úgy tükörözte a lámpák szivárvány színű fényét. Egyszer csak megerett a langés szikraeső: a tüzjatek mestere, Sames Pain bizonygatta vele a régi angol-török barátságot. Mintha csak az Arany Szarv kikitőzött boritána bitorba!

A mint a kis csavargózós mind jobban távolodott a budai parttól, a szemem még megigébe csügött az én megvalósult régi ideálomnak, a melynek neve: Konstantinápoly Budapestten.

Kondor Estsi.

Nyiltér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyarmából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csiskos, kockázott, mintázottakat, damasztot stb (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb); postabér és vámentessen a hazhoz szállítva és mintákat postafordultalul küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztünk.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a tek. turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószag 474—1896. sz. végzése következtében Matyko Humaj Andrást turáni lakos javára Kapusztá Latinak Andrást ellen 1632 frt 50 krra becsült 25 drb jerke, 5 drb anyajuh, 500 bárány, 1 ökr, 1 riska tinó, 1 riska úszó, 2 telen, 1 horjú, 2 disznó, 1 malac, 2 szeker, 2 vasek, 2 borona, 1 cséplőgép, 1 szecke-vágógép, 1 rostálógép, szalma, széna, trágya, 1 ló s hámból álló ingóságok nyilvános árverésen eladának.

Mely árverésnek a tek. kir. járásbírószágnak 2072—1896. sz. végzése folytán 1632 frt 50 kr. tőkekövetelés ennek 6% kamatai és eddig összesen 167 frt 30 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Kapusztá Letinák Andrástól Turanban esetleg Szucsán, Turóc-Szt.-Mártonban leendő eszközölésére 1896. évi június hó 24-ik napjának d. e. 10 órája határidőül tüztetik ki és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatakn meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénynek, becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1896. június 3-án. Zathureozky Jenő, kir. bírószági végrehajtó.

Turóc-szt.-mártoni Magyar Nyomda — Moskózi Ferenccs.

2277. sz.

Turórmegye Szent-Márton. bialniciai járás szolgabírói hivatala.

Pályázati hirdetésny.

Dr. Tyroler Arnold elhalálozása folytán megüresedett 400 frtnyi javadalommal s a vagyono- betetek gyógykezeléséért törvény ható-ágilag megállapított díjak szedéseének joggal s viszont a vagyonlatlan betetek ingyenes gyógykezelésével s a hivatalos teendőök ellátásával egybekötött turóc-szt.-mártoni körorvosi állomásra ezenel pályázatot hirdetek.

Felvitnom tehát mindazokat, akik ezen állomást elnyerni kívánják, miszerint képesítvényök, nyelvismeretük s eddigi gyakorlatuk igazolására alkalmas okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi június hó 15-ik napjáig hozzám benyújtsák.

Turóc-Szt.-Márton, 1896. évi május hó 15-én. Ujhelyi. főszoaligabíró.

*****
Gyönyörű minták magánévkönyvek ingyen és bérmentve.

Bőrtartalmu **mintakönyvek**, amilyenek **eddig még nem léteztek**, **szabók részére** bérmentlenül.

Öltönyöknek való kelmék

Peruvien és dosking a magas klórus részére, szabályszert kelmék cs. és kir. tisztviselő-egyenruhákra, ugyszintén hadastányok, túzórtók és tornázókna, valamint lívré részére. Teke- és játékszatolakra való posztók, kocs-áthuzatok.

Legnagyobb raktár stájeri, karintliai, tiroli stb. lodenben, férfi- és női szállításra, eredeti gyári árak mellett, oly nagy választékban, a melytől huszonnégy verseny nem nyujtath.

Legnagyobb választék csakis finom, tartós női posztóból, a legújvatósok színeiben. Gomb-szővet, uti-plaidok 4—14 frtlig.

ugy-szintén **szabó-kellékek** (új)-bélés, mosó, tü, cetrna stb.

Valódi, tartas, tisztá gyapot posztó árúkat, és nem holmi olcsó ropog, mely alig a szabó munkáját érdemli, ajánli jutányos aron

STIKAROFSKY J., BRUNNEN

Legnagyobb gyári posztó raktár 1/2millió forint értékben.

Szétküldés csak utánvét mellett.

Figyelmeztetés! Minthogy ügynökök és házalók »Stikarofsky« elnevezéssel másodmínőségű árúkat szoltak árusítani, félreértések kikerülése végett figyelmeztetem a közönséget, hogy ilyen egyéneknek semmi feltételt alatt nem adom el árúmat.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment, Capsici comp.

Ezen hírnemes háziórtó ellenfált az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megüzítató, fájdalomoslagító **bedörzöléséknél** alkalmazatik küszvényből, csúszná, tagzsag-gatásnál és meghűléséknél és az orvokok által bedörzölésékre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szor, hanem igazi népszerű háziórtó, melynek egy háziórtóval sem keltené hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt átvonatként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; fórtárok: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünni, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget »Horgony« védjeggyel nékül mint nem valódit utatassa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállító, Rudolstadt (Thuringia).

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váozl-körút 68. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsaplógen-készletek 2/2, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-csaplógépek, tisztító-rostak, kocsik, koltyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénnyújtók.

COLUMBIA legjobb sorvetőgép, szeszhasznok, repavánok, kukoricázó-mozzók, darutók, óró-malmozk.

Egyetemese acél-ekék 2 és 3 vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Készletek árjegyzékük kintántra ingyen és bérmentve küldetnek.